

Bilaga 5

Förslag till föreskrifter och allmänna upplysningar, Börstil och Ed vattentäkter

1. Föreskrifter

Dessa föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad skyddsområdeskarta. Föreskrifterna har utformats utifrån Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2003:16), Havs- och Vattenmyndighetens rapport Bättre rådlös än rådvill (2014:25) samt den Riksinventering som genomförts för vattentäkten (dt 2016-11-02).

Vattentäktsson

§ 1 *Särskilt om vattentäktsson*

Inom vattentäktssonen (brunnsområde) samt infiltrationsbassänger får endast vattentäktssamhet bedrivas. Området ska vara inhägnat eller skyddat genom överbyggnad som ska hållas låst. Vattentäktssonen får endast disponeras av vattentäktens huvudman.

Primär zon

§ 2 *Enskilda grundvattentäkter*

Det är förbjudet att anlägga nya enskilda grundvattentäkter ner till grundvattenförande formation, med undantag för kommunal vattentäkt.

Befintliga grundvattentäkter som är nedförda i grundvattenförande formation får endast användas för vattentäktssamhet. Vattentäkter som är beständigt tagna ur bruk eller ska tas ur drift skall anmälas till kommunal nämnd.

§ 3 *Petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor*

Hantering av mer än sammanlagt 250 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver tillstånd. Med hantering avses inte här användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszon.

Fordonstvätt med avfettningsmedel och liknande produkter får endast ske på platser som har försetts med anordning som säkerställer att tvättvattnet inte riskerar att hamna i grund-, yt- eller dagvatten.

§ 4 *Bekämpningsmedel och gödningsmedel*

Yrkesmässig hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel är förbjudet.

Jord- eller vattenslagning av plantor, behandlade med bekämpningsmedel är förbjudet.

Yrkesmässig spridning av gödningsmedel (t.ex. naturgödsel, handelsgödsel, slam från reningsverk eller enskild reningsanläggning, humanurin) kräver tillstånd.

Gödselvårdsanläggningar med tillhörande utrustningar ska vara täta och underhållas samt inspekteras regelbundet. Det är förbjudet att utan anmälan anlägga eller bygga om gödselvårdsanläggningar.

Ensilage får endast hanteras på sådant sätt att pressvatten och lakvatten säkert kan förhindras att nå omgivningen.

§ 5 *Utsläpp av avloppsvatten*

Utsläpp av annat avloppsvatten än hushållsspillvatten kräver tillstånd.

Det är förbjudet att i dagvattenbrunnar spola ned utspillda vätskor eller fasta ämnen som innebär risk för förorening av yt- eller grundvatten.

Golvbrunnar som är anslutna direkt till dagvattennätet är förbjudna.

§ 6 *Avfallshantering och deponering*

Det är förbjudet att lägga ut, deponera eller gräva ned animaliskt avfall, avloppsslam, latrin, hushållsavfall, med hushållsavfall jämförligt avfall eller industriavfall. Kompostering av latrin kräver tillstånd.

Det är förbjudet att lägga ut fyllnads- eller avjämningsmassor av sådan beskaffenhet att dräneringsvattnet från dem kan förorena yt- eller grundvatten.

Snö från områden utanför primär zon får inte läggas upp inom primär zon.

§ 7 *Miljöfarlig verksamhet*

Det är förbjudet att utan tillstånd enligt dessa föreskrifter bedriva verksamhet som kan innebära risk för förorening av yt- eller grundvatten, och som är anmälningspliktig enligt miljöbalken (1988:808)

§ 8 *Täktverksamhet, andra schaktarbeten och muddring*

Materialtäkt (grustäkt, bergtäkt eller liknande) är förbjudet. Även husbehovstäkter är förbjudna.

Schaktning (t.ex. i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten), muddring, pålning, spontning och underjordsarbete kräver tillstånd om schaktet är längre än 50 m. Anmälan ska ske om schaktet är djupare än 2 m.

Schaktning och anläggningsarbeten för underhåll av VA-, el-, tele- och dataledningar får utföras utan tillstånd.

§ 9 *Energianläggningar*

Nyanläggning av anläggningar för lagring av och utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord, samt andra typer av borrhinar som kan påverka vattentillgång eller vattenkvalitet är förbjudet.

§ 10 *Väghållning*

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudna. Spridning av dammbindningsmedel, vägsalt etc. är förbjudet. Spridning av saltinblandad sand (max 2 % salt) kräver tillstånd.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel på väg eller järnväg är förbjudet.

Sekundär zon

§ 11 *Enskilda grundvattentäkter*

Det är förbjudet att anlägga nya enskilda grundvattentäkter ner till grundvattenförande formation, med undantag för kommunal vattentäkt.

Befintliga grundvattentäkter som är nedförda i grundvattenförande formation får endast användas för vattentäktsverksamhet. Vattentäkter som är beständigt tagna ur bruk eller ska tas ur drift skall anmälas till kommunal nämnd.

§ 12 *Petroleumprodukter*

Hantering av mer än sammanlagt 250 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver tillstånd. Med hantering avses inte här användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszon.

Från tillstånd undantas hantering av petroleumprodukter för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter med olja för uppvärmning.

Parkering eller uppställning av fordon under längre tid skall ske så att risk för förorening av grund- eller ytvatten inte uppkommer.

Fordonstvätt med avfettningsmedel och liknande produkter får endast ske på platser som har försetts med anordning som säkerställer att tvättvattnet inte riskerar att hamna i grund- yt- eller dagvatten.

§ 13 *Bekämpningsmedel och gödningsmedel*

Yrkesmässig hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel är förbjudet.

Jord- eller vattenslagning av plantor, behandlade med bekämpningsmedel är förbjudet.

Yrkesmässig spridning av gödningsmedel (t.ex. naturgödsel, handelsgödsel, slam från reningsverk eller enskild reningsanläggning, humanurin) kräver tillstånd.

Gödselvårdsanläggningar med tillhörande utrustningar ska vara täta och underhållas samt inspekteras regelbundet. Det är förbjudet att utan anmälan anlägga eller bygga om gödselvårdsanläggningar.

Ensilage får endast hanteras på sådant sätt att pressvatten och lakvatten säkert kan förhindras att nå omgivningen.

§ 14 *Utsläpp av avloppsvatten*

Utsläpp av annat avloppsvatten än hushållspillvatten kräver tillstånd.

Det är förbjudet att i dagvattenbrunnar spola ned utspillda vätskor eller fasta ämnen som innebär risk för förorening av yt- eller grundvatten.

Golvbrunnar som är anslutna direkt till dagvattennätet är förbjudna.

§ 15 *Avfallshantering och deponering*

Det är inte tillåtet att lägga ut fyllnads- eller avjämningsmassor av sådan beskaffenhet att dräneringsvattnet från dem kan förorena yt- eller grundvatten.

Snö från områden utanför vattenskyddsområdet får inte läggas upp inom sekundär zon.

§ 16 *Miljöfarlig verksamhet*

Det är förbjudet att utan tillstånd enligt dessa föreskrifter bedriva verksamhet som kan innebära risk för förorening av yt- eller grundvatten, och som är anmälningspliktig enligt miljöbalken (1988:808).

§ 17 *Täktverksamhet, andra schaktarbeten och muddring*

Materialtäkt (grustäkt, bergtäkt eller liknande) kräver tillstånd (enligt 9 kap. Miljöbalken). Även husbehovstäkter kräver tillstånd.

Schaktning (t.ex. i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten), muddring, pålning, spontning och underjordsarbete kräver tillstånd om schaktet är längre än 50 m. Anmälan ska ske om schaktet är djupare än 2 m.

Schaktning och anläggningsarbeten för underhåll av VA-, el-, tele- och dataledningar får utföras utan tillstånd.

§ 18 *Energianläggningar*

Nyanläggning av anläggningar för lagring av och utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord, samt andra typer av borrhinar som kan påverka vattentillgång eller vattenkvalitet är förbjudet.

§ 19 *Väghållning*

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt kräver tillstånd. Spridning av vägsalt är förbjudet. Spridning av saltinblandad sand (max 2 % salt) kräver tillstånd.

Arbetsmaterial

2. Allmänna upplysningar

De regler som upprättats för skyddsområdet kan innebära inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter och omfattar både pågående verksamheter och tillkommande verksamheter. Vid bedömningen av inskränkningar i enskilds rätt, för att syftet med ett vattenskyddsområde ska tillgodoses, har beaktats att syftet kan uppnås endast genom höga skyddsnivåer och långtgående restriktioner. Om det visar sig att syftet med vattenskyddsområdet inte uppnås med befintliga föreskrifter kan föreskrifterna ändras eller kompletteras så att nödvändigt skydd uppnås.

Observera att hela vägområdet för vägar utmärkta på skyddsområdeskarta ingår i skyddsområdet.

2.1 Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna ska gälla från den tidpunkt beslutet träder i kraft. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

För befintliga anläggningar och verksamheter träder föreliggande föreskrifter i kraft på dagen två år efter skyddsföreskrifternas fastställande om inget annat meddelas av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Därefter får verksamhet som omfattas av förbud inte bedrivas. Verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt får bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast på dagen två år efter ikraftträdandet lämnat in en ansökan om tillstånd, respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor (Östhammar kommun).

2.2 Tillstånd och anmälan

Som förutsättning för ett tillstånd enligt dessa föreskrifter gäller att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras och drivas utan risk för skada för vattenförekomsten.

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt Miljöbalken 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, Miljöbalken 11 kap. (vattenverksamhet) eller Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24).

I de fall tillstånd eller anmälan krävs enligt dessa föreskrifter prövas detta av den kommunala nämnden för miljöfrågor (Östhammar kommun).

2.3 Dispens från dessa föreskrifter

Om det finns särskilda skäl kan Östhammars kommun meddela dispens från dessa föreskrifter.

2.4 Ersättning

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Desamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

2.5 Allmän hänsyn

För att undvika att vattentäkten förorenas gäller de allmänna hänsynsreglerna enligt miljöbalken 2 kap. §§ 1-9. Alla som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs och utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö.

2.6 Anmälan av olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för att vattentäkten skadas, ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till SOS Alarm (telefonnummer 112).

2.7 Upplyningsplikt

Verksamhetsutövare och fastighetsägare är skyldiga att upplysa anställda, entreprenörer, hantverkare, transportörer och andra som anlitas för arbeten på, eller leveranser till anläggningar eller fastigheter inom skyddsområdet, om att särskilda vattenskyddsregler gäller inom området, samt att kunna tillhandahålla skyddsföreskrifterna.

2.8 Vattentäktsverksamhetens bedrivande

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande.

2.9 Skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska tillse att informationsskyltar om vattentäkten finns uppsatta på väl synliga platser invid vägar som leder in i eller genom skyddsområdet. Skyltning-

en ska utföras enligt rekommendationer som utgivits av Naturvårdsverket. Annans mark får tas i anspråk för detta. Om överenskommelse inte kan träffas på frivillig väg kan kommunen ålägga en markägare att upplåta sin mark för ovan nämnda ändamål.

Vid påfyllningsrör för tank där petroleumprodukter och brandfarliga vätskor lagras, ska skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen för vattentäkten men bekostas av verksamhetsutövaren. Skylt ska monteras av verksamhetsutövaren i omedelbar närhet av påfyllningsstället.

2.10 Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde gäller utöver här meddelade föreskrifter.

2.11 Information

Det är brukligt att huvudmannen för vattentäkten regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

3. Definitioner av begrepp

Användning: Nyttjandet av ett ämne, t.ex. spridning av gödsel, vägsalt och bekämpningsmedel.

Avfall: varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Avloppsvatten: spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som använts för kylning, dagvatten eller vatten som avleds för avvattning av begravningsplats.

Bekämpningsmedel: en produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter, och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar således även träskyddsmedel.

Dagvatten: Dagvatten är vatten som tillfälligt rinner på markytan. Oftast menar man vatten från hårdgjorda ytor så som hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Det mesta dagvattnet är regn eller smältvatten från snö och is.

Deponering: uppläggning och förvaring av avfall på marken där avfall förvaras under längre tid än ett år.

Fordon: motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Grävning: med större grävningsarbeten avses här att åstadkomma grop i marken för större yta än för ett enfamiljshus. Mindre grävningsarbeten inom tomter samt nyanläggande och underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledning inkluderar ej.

Gödningsmedel: naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam och liknande med syfte att höja växtproduktionen.

Hantering: en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Husbehovstäkt: uttag av material för markinnehavarens husbehov.

Hushållspillvatten: bad-, disk-, tvätt- och klosettwater.

Jordslagning: förvaring av sticklingar, ca 25 cm långa, av buskar och träd, i jord/mark

Materialtäkt: täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Miljöfarlig verksamhet: utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom annat utsläpp än ovanstående, genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten samt genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller liknande.

Schaktning: sänkning av markytan på utstakat område för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas ej av tillståndsplikt.

Upplag: plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring av förorenande ämnen, avfall, förorenade massor eller massor med okänd miljöstatus. Plats på marken för kompostering av hushållsavfall från enskilt hushåll är ej att betrakta som upplag.

Vattenslagning: förvaring av sticklingar, ca 25 cm långa, av buskar och träd, i vatten (dike, vattendrag, sjö etc.)

Yrkesmässig: såväl fysiska som juridiska personer kan bedriva yrkesmässig verksamhet. För att någon ska anses yrkesmässigt bedriva viss verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivt fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Samtliga av dessa fyra kriterier måste vara uppfyllda för att något ska kunna betraktas som yrkesmässigt. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet.